

De dennescheerder en de polio

Enkele miljoenen jaren geleden waren grote delen van Zuid Europa bedekt met laurierbossen. Prachtige loofbossen, waar het zonlicht gefilterd tot op de bodem doordrong en de omstandigheid creëerde voor een weelderige ondergroei van varens en kruiden. Insecten en slakken vormden het voedsel voor een rijke vogelwereld. Van dat alles is nu nog maar weinig over. Veranderend klimaat en - zeker ook - de invloed van de mens hebben er voor gezorgd dat van de oorspronkelijke arealen laurierbos niet veel meer resteert dan enkele stukjes ter grootte van een postzegel. Ergens in Portugal bevindt zich nog zo'n stukje, en op de Canarische Eilanden is de rest te vinden. Met het laurierbos-biotoop verdwenen de varens en de kruiden, de insecten en de slakken. Uiteraard zijn er andere biotopen voor in de plaats gekomen, mooie en minder mooie, en alle met hun eigen soorten aan planten, insecten en slakken.

Thans zijn grote delen van Europa, ook in Nederland, bedekt met naaldbossen. En als gevolg van de zure regen hebben die het tegenwoordig ook hard te verduren. De internationale wetenschap heeft er zelfs een term voor: "Waldsterben". Soms komt de dramatiek van het Duits goed te pas. Ook hier zijn organismen te vinden die wel varen bij de ellende: de dennescheerder is er zo een. Waar naaldbomen dood gaan, steekt de dennescheerder zijn kop in het hout.

Een jaar of wat geleden - het moet omstreeks 1985 geweest zijn - had een ludiek initiatief in Franstalig Zwitserland overal stickers opgeplakt met de tekst "sauvons les bostyriches - halte aux catalyseurs!". Oftewel "red de dennescheerder - weg met uitlaat-katalysatoren!". Kennelijk wilde men het dennescheerder-biotoop stimuleren door zoveel mogelijk zure regen te doen ontstaan. Als de sticker-plakkers al iets begrepen, dan in elk geval dat organismen een biotoop nodig hebben. Biotoop weg, organisme weg, zo simpel is dat.

Deze gedachten kwamen laatst bij me op, toen in twee kranten kort na elkaar een aantal kaarjes stond afgebeeld dat de verspreiding aangaf van een biotoop en een organisme. De verspreidingskaart van het biotoop stond in NRC-Handelsblad van 2 december 1992: de, zoals men het noemde, zwarte-kousen-band van reformatorische kerken. Niet dat de kleur van de beenbekleding veel ter zake doet in dit kader. In de Telegraaf van 31 oktober 1992 stond een verspreidingskaart van het organisme in

1992. De beide kaarjes gaan hierbij. We hebben het over het poliovirus, een nietig organisme dat de ziekte kinderverlamming te weeg brengt. Mensen die geen afweer - natuurlijk of via vaccinatie - hebben opgebouwd vormen het biotoop waar het organisme in gedijt. Wat dat betreft is er geen verschil met de dennescheerder en de stervende bossen.

De ludiekelingen die in '85 stickers op lantaampalen plakten om te propageren dat we de bossen maar moeten laten sterven ten gerieve van de dennescheerder, hebben hun filosofische evenknie gevonden in liederen die uit geloofsovertuiging vinden dat het poliovirus moet blijven voortleven. Het is eeuwig jammer dat de prachtige laurierbossen vrijwel geheel zijn verdwenen. Maar doe me een lol, en laat de dennescheerder en vooral het poliovirus ook maar verdwijnen. Leve de katalysator, weg met het biotoop.

Jelle W.F. Reumer

